

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

a Magyar-Horvát Kisebbségi Vegyes Bizottság VI. üléséről
(Pécs, 2002. december 19.)

A Magyar-Horvát Kisebbségi Vegyes Bizottság (a továbbiakban KVB) 2002. december 19-én Pécsen megtartotta VI. ülését. A magyar küldöttséget Bálint-Pataki József, a HTMH elnöke, a horvát delegációt Nenad Prelog külügyminiszter-helyettes, a KVB társelnökei vezették.

A Vegyes Bizottság a kétoldalú kisebbségvédelem, illetve a két országban élő magyar, illetve horvát kisebbség helyzetének időszerű kérdéseiről folytatott eszmecsere során egyetértett az alábbiakban:

1. A Magyar Köztársaság és a Horvát Köztársaság elkötelezettsége amellet, hogy a területükön élő horvát, illetve magyar kisebbség közösségi jogait magas szinten biztosítsa, a két baráti, stratégiai partner állam kapcsolatainak kiemelkedő jelentőségű, stabilizáló elemét jelenti.
2. „A Magyar Köztársaságban élő horvát kisebbség és a Horvát Köztársaságban élő magyar kisebbség védelméről szóló, 1995. április 4-én Eszéken aláírt Egyezmény” (a továbbiakban Egyezmény) megfelelő keretet biztosít a két érintett kisebbség közösségi jogainak védelme és helyzetének javítása szempontjából. A két kisebbség jogi helyzete – összhangban az európai kisebbségvédelmi normákkal – alapvetően rendezettnek tekinthető. Az egyezmény aláírása óta eltelt 7 esztendő alatt ugyanakkor olyan jelentős változások következtek be a két ország helyzetében, a kétoldalú kapcsolatokban, a kisebbségek életében, hogy indokoltnak látszik az Egyezmény szövegének korszerűsítése, új tartalmi elemekkel való kiegészítése.
3. A KVB konstata, hogy a 2001. évi népszámlálás alapján a Horvátországban élő magyarok statisztikai létszáma - a 10 évvel ezelőtti adathoz képest - jelentős arányban csökkent. A csökkenés a háborús agresszió és a horvát területek megszállása következményének, valamint a migrációs folyamatoknak tudható be. Az ugyancsak 2001-es népszámlálás adatok alapján a Magyarországon élő horvátok statisztikai száma kismértékben növekedett. Továbbra is tendenciaként nyilvánul meg, hogy kevesebben vállalják nyíltan horvát kötődésüket, mint ahányan az Országos Horvát Önkormányzat által becsült adatok alapján horvátnak tekinthetők.
4. Mindkét kisebbség képviselői felhívták a KVB figyelmét arra, hogy a KVB ajánlásai egyes esetekben lassan vagy egyáltalán nem valósulnak meg.
5. KVB éppen ezért egyetértett abban, hogy a horvátországi magyarság és a magyarországi horvátok fennmaradásának biztosítása, illetve helyzetének javítása az eddigieknél is fokozottabb állami és önkormányzati szintű odafigyelést és az Egyezményben foglalt elvek és célok maradéktalan érvényesítését, illetve végrehajtását teszi szükségessé.

6. A Felek áttekintették az előző KVB-üléseken megfogalmazott ajánlások végrehajtásának helyzetét, és a KVB ezzel kapcsolatos megállapításait a Jegyzőkönyv 1. sz. Mellékletében foglalták össze.
7. A Felek ajánlásokat fogalmaztak meg Kormányaik számára a kétoldalú Egyezményből fakadó kötelezettségek teljesítése érdekében. A Bizottság javasolja a Kormányoknak, hogy a jelen Jegyzőkönyv 2. sz. mellékleteként szereplő ajánlásokat Kormányhatározatban erősítse meg és tegye azokat az egyes szaktárcák feladatává, illetve kötelezettségévé. A Bizottság javasolja továbbá, hogy az Ajánlások teljesítése 2003-ban nagyobb ütemben és következetességgel történjen, mint a korábbi években.

A KVB üdvözölte a 2002. december 13-án a Szábor által elfogadott alkotmányerejű kisebbségi törvényt és a 2001. június 19-én az Országgyűlés által elfogadott szomszédos országokban élő magyarokról szóló törvényt, megállapítva, hogy azok hozzájárultak a két ország jószomszédi kapcsolatainak erősítéséhez.

A KVB köszönetét fejezi ki Pécs megyei jogú város Önkormányzatának és polgármesterének az ülés lebonyolításához nyújtott segítségéért, a magas színvonalú vendéglátásért.

A Felek megegyeztek abban, hogy következő ülésüket 2003-ban Horvátországban tartják, úgy időzítve, hogy arra a 2004 évi költségvetési tervezési folyamat előtt kerüljön sor.

A Jegyzőkönyv két példányban készült, magyar és horvát nyelven. Mindkét változat hiteles.

Pécs, 2002. december 19.

A KVB magyar tagozatának nevében:

A KVB horvát tagozatának nevében:

1. sz. Melléklet

A Vegyes Bizottság áttekintette a KVB korábbi ülésein elfogadott ajánlások teljesítését, s az alábbiakat állapította meg:

- Az általános kérdések területén

1. Továbbra is alkotmányosan és törvényesen biztosított a Felek államainak területén élő magyar, illetve horvát kisebbség számára a nemzeti identitás megőrzésének és szabad kinyilvánításának lehetősége. Ennek intézményes garanciái ugyan mindkét Fél részéről kielégítő módon adottak, ugyanakkor helyi szinten, illetve a megvalósítás során mégis bizonyos fennakadások mutatkoznak.
2. A magyar kisebbséget - a nemzeti kisebbségek számára törvényben biztosított mandátum alapján - választott képviselő képviseli a Száborban. A helyhatósági választások eredményeként megnövekedett számban tevékenykednek választott magyar képviselők a horvátországi megyei és járási önkormányzatokban.
3. A magyarországi horvát kisebbségnek továbbra sincs közvetlenül megválasztott saját képviselője az Országgyűlésben. A 2002. október 20-án megtartott magyarországi kisebbségi önkormányzati választások eredményeként az előző ciklusban működő 74 horvát kisebbségi önkormányzat helyett 107 alakult. 20 településen a megválasztott helyi települési önkormányzat alakult át kisebbségi önkormányzattá, és mintegy 20 horvát polgármester is bizalmat kapott.
4. A Horvát Köztársaság az elmúlt időszakban – a belső rendelkezéseknek megfelelően - elsősorban programok finanszírozása útján támogatta az állami költségvetésből a horvátországi magyarság szervezeteit, de más eszközökkel is támogatta a horvátországi magyar szervezeteket. A támogatások reálértéke az utóbbi két évben a lehetőségekkel összhangban nőtt.
5. A Magyar Köztársaság többcsatornás támogatási rendszert alakított ki a kisebbségek számára (működési költségek, programfinanszírozás). Központi költségvetési támogatásban részesülnek az országos és a helyi horvát kisebbségi önkormányzatok, míg a Magyarországi Horvátok Szövetségét a költségvetés pályázatok alapján támogatja. A költségvetési támogatás reálértéke az elmúlt években folyamatosan nőtt. A helyi kisebbségi önkormányzatok működési feltételeit általában biztosítják a helyi önkormányzatok is, de ez az együttes támogatás több helyen nem elegendő a kisebbségi önkormányzatok munkájának elvégzéséhez. A szaktárcák és a közalapítványok - pályázat útján - számos program megvalósulását támogatják.
6. A magyar-horvát határszakaszon, bár az elmúlt években sor került új határátkelők nyitására, vagy nyitvatartásuk bővítésére, mindkét érintett kisebbség további határátkelőhelyek megnyitását igényli.
7. A két országban biztosítottak a kétnyelvű személyi okmányok zökkenőmentes kiadásának feltételei. A Felek ösztönözték a magyar és horvát kisebbség nyelvének, a helyi önkormányzatok és járások területén történő hivatalos használatát. A kétnyelvű helységnévtáblák kihelyezése - kevés kivételtől eltekintve - gyakorlatilag általánosnak

tekinthető, míg az állami és önkormányzati hivatali megjelölések a településeken a kisebbségek nyelvén továbbra is kívánnivalókat hagynak maguk után.

8. „A horvát állam anyagi támogatásával folyamatban van a horvát Dunamente épületeinek és lakóházainak, így a magyar nemzetiségű horvát állampolgárok objektumainak, valamint azon infrastrukturális objektumoknak a felújítása, amelyek a magyar kisebbségi szervezetek és intézmények tevékenységéhez szükségesek. A magyar kormány által korábban elkülönített 200 millió forintos újjáépítési segélykeretet felhasználása befejeződött. Ebből a keretből épült újjá a Dunamentén a kopácsi református templom és lelkészlak, a vörösmarti művelődési ház (a szükséges eszközök felét a horvát kormány különítette el), valamint a kórógyi református templom, az újbezdáni művelődési ház, a laskói ifjúsági ház és a csúzai művelődési otthon.
9. A KVB felhívta a figyelmet arra, hogy a két ország egyes térségeiben a két kisebbségi közösség számára továbbra is nagy probléma a munkanélküliség.
10. Folytatódtak a hagyományosan gazdag határmenti együttműködési programok. Zala, Vas, valamint Varasd és Muraköz megye között együttműködési megállapodások vannak érvényben, míg Baranya megye Önkormányzata Eszék-Baranya megyével dolgozott ki együttműködési programot. Ezeknek az együttműködési programoknak része és hasznélvezője a két kisebbségi közösség is.

- Az oktatás területén

1. A horvátországi magyarság háború előtti anyanyelvi oktatási hálózata visszaállításának folyamatában további előrelépést jelent, hogy a kelet-szlavóniai magyarság egyetlen magyar nyolcosztályos általános iskolájának, a kórógyinak ismételt megindítása lehetővé vált. Folyamatban vannak a kórógyi általános iskola felújításához szükséges előkészítő munkálatok. Óvodák működnek az eszéki MOMK-ban, Csúzán, Vörösmarton, Laskón, Várdarócon és Kopácson.
2. Harmadik éve működik az eszéki Magyar Oktatási és Művelődési Központ. Zágrábban a kétnyelvű oktatás két összevont alsótagozatos csoportban folyik az Ivan Gundulic Általános Iskolában, ebből az okból 2002-ben még egy tanítónő került alkalmazásra. A magyar Oktatási Minisztérium továbbra is tankönyvtámogatásban részesíti a horvátországi magyar általános iskolai és anyanyelvápoló csoportokat. A horvát Oktatási és Sport Minisztérium a 2002/2003-as tanévben 5 magyar nyelvű tankönyv fordítását és kiadását irányozta elő.
3. A Felek illetékes minisztériumai kölcsönösen erőfeszítéseket tettek, hogy szakirodalommal lássák el a két országban működő nyelvi lektorátusokat, valamint a két kisebbség könyvtárait. Ez a támogatás ugyanakkor elmarad a két közösség igényeitől.
4. A magyar kormány erőfeszítései ellenére továbbra is csak kismértékben javultak a kistelepüléseken működő horvát nyelvet oktató kislétszámú oktatási intézményeket fenntartó önkormányzatok működtetési feltételei. Megkezdődött a pécsi horvát oktatási intézmények egy épületbe történő összevonása.

5. Mindkét Fél továbbra is támogatja a kisebbségi iskolákat a másik országban, igényeiknek megfelelően ellátva őket a szükséges szakmai és tankönyv-irodalommal, valamint a kisebbségi iskolák és az anyaországok iskoláinak közvetlen kapcsolatait.
6. A Felek továbbra is kölcsönösen meghívják a kisebbségi pedagógusokat a hagyományos nyári továbbképző szemináriumokra, valamint támogatják a kisebbségi iskolák közvetlen kapcsolatait az anyaországok iskoláival, beleértve a diákcserét és a tanulmányi kirándulásokat.
7. A horvát Fél kifejezte készségét, hogy növelje a magyarországi horvátoknak adományozott ösztöndíjak számát, különösen a horvát nyelv és kultúra fejlesztését szolgáló területeken. A KVB megállapította, hogy továbbra is nehézkes a magyarországi horvát kisebbségi ösztöndíjasok adminisztratív anyagainak továbbítása, illetve azok fogadása Horvátországban.

A kultúra, tudomány és tájékoztatás területén

1. A Magyar Köztársaság programfinanszírozás és pályázat útján támogatja a pécsi Horvát Tudományos Intézetet. A horvát Fél beszüntette a Horvátországi Magyar Tudományos és Művészeti Társaság kutatási programjainak pályázati úton történő finanszírozását, de továbbra is fennáll a projektek kidolgozása során a tudományos-kutatási kritériumok kielégítésének problémája.
2. Az eszéki Magyar Oktatási és Művelődési Központ a közművelődési munkatárs alkalmazásának elmaradása miatt nem tudja az alapító okirat szerinti közművelődési funkcióját teljeskörűen ellátni.
3. A magyarországi horvát kisebbség horvátországi napilapokkal, folyóiratokkal és könyvekkel való ellátása tekintetében lassú az előrelépés. Úgyszintén csekély előrelépés tapasztalható a horvát kisebbség könyvtárainak alapirodalommal való ellátása és a Dunamentén élő magyarság háború által elpusztított könyvtárainak helyreállítása és könyvekkel történő feltöltése tekintetében.
4. A horvát-magyar és a magyar-horvát nagyszótár szerkesztésének munkálatai továbbra sem kezdődtek meg.
5. Folytatódott a Pécsi Horvát Színház magyarországi központi forrásokból pályázat útján történő támogatása. A Horvát Információs, Kulturális és Kiadói Központ a Magyarországon több helyütt folyó horvát nyelvű könyvkiadás koordinálását is felvállalta. Folytatódott a hetente megjelenő Hrvatski Glasnik c. újság magyar költségvetési támogatása pályázat útján. A Rijec c. kulturális és irodalmi folyóirat bizonytalan anyagi források miatt szűnt meg.
6. A horvát kormány Kisebbségi Hivatala 2001-ben kiegészítő pénzügyi támogatást adott az Új Magyar Képes Újságnak, hogy adjon teret az újságban a többi magyar kisebbségi szervezeteknek, de a célt nem sikerült megvalósítani. A horvátországi magyar nyelvű tájékoztatással szemben a magyar szervezetek egy része kifogásokat fogalmazott meg. A rendszeresen megjelenő Magyar Napló nem kap állami támogatást. 2002. november 5-én Eszéken bejegyzésre került a Horvátországi Magyar Újságírók Szövetsége.

7. Folytatódott a horvát nyelvű nemzetiségi rádióadások országos sugárzása. Az MTV Pécsi Regionális stúdiója szintén országosan sugárzott horvát nyelvű nemzetiségi műsorokat készít. A Hrvatska Kronika c. horvát nemzetiségi műsor a horvát kisebbség megítélése szerint ugyanakkor továbbra is kedvezőtlen időpontban kerül sugárzásra. A horvátországi magyarság önálló TV- és rádiós tájékoztatási intézményei a háború óta nem kerültek újjászervezésre. Jogos igény mutatkozik az eszéki magyar nyelvű önálló rádiószerkesztőség és televíziós adás megteremtésére.

A Magyar-Horvát Kisebbségi Vegyes Bizottság VI. ülésének

AJÁNLÁSAI

A Vegyes Bizottság továbbra is érvényesnek tartja azokat az ajánlásokat, amelyek nem, vagy csak részben valósultak meg a korábbi Jegyzőkönyvekből, és amelyeket mindkét ország Kormánya határozatban erősített meg. Ezek mellett a következő ajánlásokat teszi a két Kormány számára, szorgalmazva azok 2003-ban való megvalósítását, illetve a megvalósítás 2003-ban történő megkezdését:

Általános téren

1. A KVB javasolja, hogy mindkét Fél továbbra is tegyen meg mindent annak érdekében, hogy a két érintett kisebbségnek a törvényekben garantált legitim jogok megvalósulhassanak és működő rendszerré váljanak. A KVB szorgalmazza, hogy a magyar fél a kisebbségi és a választójogi törvény módosításával biztosítsa a kulturális autonómia, illetve az országos és regionális intézmények működésének jogi és pénzügyi feltételeit.
2. A KVB javasolja, hogy a magyar Fél vállaljon kötelezettséget arra, hogy a jelenlegi parlamenti ciklusban, az érvényes nemzeti törvényalkotási és a választójogi reformfolyamattal összhangban sort kerít a magyarországi kisebbségek parlamenti képviseletét biztosító jogalkotási munka befejezésére, és így biztosítja, hogy a horvát kisebbség saját parlamenti képviselőt választhasson a 2006. évi országgyűlési választásokon.
3. A Felek következetesebben folytassák a két kisebbség által lakott települések gazdasági fejlesztését. A KVB különösen időszerűnek tartja a horvát Dunamente magyarok által lakott településeinek átfogó fejlesztését. A közösségi épületek felújításához a magyar Fél a továbbiakban is nyújtson segítséget. A horvát Fél továbbra is ösztönözze a települések újjáépítését, az infrastruktúra kiépítését és minden eszközzel járuljon hozzá a magyar kisebbség életfeltételeinek javításához a horvát Dunamentén. A Felek törekedjenek az újjáépítésre irányuló együttműködésükben hasznosítani a Magyarország által elérhető EU-forrásokat is. A Felek javasolják továbbá a magyar kormánynak, hogy a nemzetközi politikai porondon vesse latba befolyását a horvát Dunamente újjáépítésének nemzetközi megsegítése céljából.
4. A KVB javasolja, hogy a Felek részesítsék folyamatos anyagi támogatásban a magyarországi horvát kisebbségi önkormányzatok, valamint a horvátországi magyar érdekvédelmi szervezetek és a megfelelő testületek alaptevékenységét. A helyi és szakmai szervezetek támogatása programfinanszírozás útján valósuljon meg. A horvát fél 2003-ban növelje a magyar kisebbség támogatása céljára szánt állami forrásokat.
5. A KVB nyomatékosan javasolja a KVB új határátkelőhelyekre vonatkozó korábbi ajánlásainak megvalósítását.

6. A KVB javasolja, hogy magyar kormány járjon el annak érdekében, hogy a horvát kisebbség képviselője a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Közalapítványban szavazati jogot nyerjen.
7. A KVB javasolja a két kormánynak, hogy nevezzen ki szakértői tárgyaló delegációkat az Egyezmény korszerűsítése, módosítása céljából. A szakértők 2003. április 30-ára készítsék el a javaslatukat. A magyar Fél vállalja az első szakértői ülés házigazdai szerepét.

Az oktatás területén:

1. A kórogyi általános iskola felújítását a Horvát Köztársaság 2003 elején tervezi megkezdeni az állami költségvetésből és az Európai Fejlesztési Bank hiteléből 50/50%-os arányban. A magyar fél javasolja, hogy a lehetőségekhez mérten vizsgálják meg a vörösmarti iskola tornatermének megépítését, ahová a legtöbb magyar gyermek jár.
2. A KVB javasolja, hogy a horvát Fél biztosítsa, hogy a magyar anyanyelvű csoportok munkájába az érdeklődésnek megfelelően más nemzetiségű szülők gyerekei is bekapcsolódhassanak.
3. A magyar Fél a továbbiakban is biztosítsa a horvát nemzetiségi oktatási intézmények fenntartási költségeit. Támogassa a pécsi horvát oktatási intézmények egy központi intézménybe történő elhelyezésének, a fenntartó önkormányzat által megkezdett folyamatát. A KVB javasolja, hogy a munkálatok 2003-ban kezdődjenek meg.
4. A KVB továbbra is támogatja az Országos Horvát Önkormányzat azon kérését, hogy a magyar Kormány biztosítsa azokat a jogi és pénzügyi megoldásokat, amelyekkel a hercegszántói Horvát Óvoda, Általános Iskola és Diákotthon zavartalan és folyamatos működése biztosítható.
5. A KVB támogatja a horvát nyelvű nemzetiségi pedagógusképzés 5 éves képzési programját a Pécsi Tudományegyetemen.
6. A KVB támogatja a Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék létesítését az eszéki egyetemen.
7. A KVB szorgalmazta, hogy mindkét Fél illetékes szervei gyorsítsák fel a kisebbségi ösztöndíjas diákok adminisztratív anyagainak továbbítását, illetve beiskolázásukat.

A kultúra, a tudomány és a tájékoztatás területén:

1. A horvát Fél szenteljen figyelmet a MOMK működésének, kulturális programjainak, figyelembe véve a finanszírozás kritériumait. A magyar Fél szakmai és módszertani anyagokkal segítse az intézmény munkáját.
2. A KVB kiemelkedően fontosnak tartja, hogy kezdődjön meg a magyar-horvát/horvát-magyar nagyszótár-projekt finanszírozása. Ennek érdekében javasolja, hogy a két kormány erre a célra különítsen el 5-5 m Ft (130-130 ezer Kuna) értékben elkülönített alapot 2003-ban.

3. A KVB támogatja a magyarországi Országos Horvát Önkormányzat azon elképzelését, hogy létrehozza a központi horvát kisebbségi könyvtárat. Az OHÖ ennek érdekében 2003-ban készítsen megvalósíthatósági tanulmányt.
4. A magyar Fél folytassa, illetve növelje a Pécsi Horvát Színház központi költségvetésből történő támogatását, illetve nyújtson támogatást a színház épületének felújításához. (A horvát Fél pénzügyileg támogassa, hogy a horvátországi magyar kisebbség közművelődési igényeinek kielégítése céljából magyarországi színház vendégszerepelhessen a Dunamentén.
5. A KVB javasolja, hogy a magyar Fél a kisebbségi intervenciók keretből nyújtson további támogatást a BBKO felújításához. Ezt a lehetőségekhez mérten támogassa a horvát fél is.
6. A Felek megerősítik korábbi ajánlásukat, hogy projekt alapon hozzájárulnak mindkét érintett kisebbség 3-3 irodalmi, vagy tudományos művének kiadásához a két kultusztárca közvetlen anyagi támogatásával.
7. A horvát Fél többszöri ígéretének megfelelően 2003-ban biztosítsa a közszolgálati magyar nyelvű rádiószerkesztőség munkáját, illetve a televíziós adás megteremtését Eszéken.
8. A KVB támogatja a magyarországi Országos Horvát Önkormányzat azon elképzelését, hogy a horvát nyelvű médiát a Croatica közhasznú társaság keretében vonja össze. Az OHÖ ennek érdekében 2003-ban készítsen megvalósíthatósági tanulmányt.
9. A KVB javasolja, hogy a horvát Fél biztosítsa a magyar kisebbség számára a kiegyensúlyozott tájékoztatás feltételeit.
10. A KVB javasolja, hogy a Magyar Rádió az eddigieknek megfelelően biztosítsa a horvát szerkesztőség működésének anyagi, személyi és sugárzási feltételeit.

HATÁRON TÚLI MAGYAROK HIVATALA
Elnök

Üi. sz.:
Érkezett: 2003 JAN 09
Sorszám: 3/03.
Ügyintéző

237/15

Dr. Mijo Karagić Úr,
a magyar-horvát KVB tagja,
az Országos Horvát Önkormányzat
elnökének

B u d a p e s t

Tisztelt KVB-tag !

Mellékelten, szíves tájékoztatásul és felhasználás céljából megküldöm a magyar-horvát Kisebbségi Vegyes Bizottság Pécsen, 2002. december 19-én megtartott VI. ülésének jegyzőkönyvét.

A jegyzőkönyv rendelkezése értelmében a HTMH elkészíti a Kormány számára azt az előterjesztést, amely az ajánlásokat kormányhatározatban javasolja megerősíteni.

Ezúton is szeretném megköszönni Tárcájának és személyesen Önnek a KVB-ülés előkészítése érdekében kifejtett tevékenységet. Meggyőződésem, hogy a KVB az új összetételben a jövőben még eredményesebben fog tudni tevékenykedni a két országban élő magyar, illetve horvát kisebbség jogainak védelme érdekében.

Engedje meg, hogy felhasználjam ezt az alakalmat is és Önnek az új esztendőben jó erőt és egészséget, sikeres szakmai munkát kívánjak.

Budapest, 2003. január 6.

Üdvözlettel:

Bálint
(Bálint-Pataki József)
a KVB társelnöke